

La divulgació del paleolític

Parc de les coves prehistòriques de Serinyà. Consell Comarcal del Pla de l'Estany. Ajuntament de Serinyà i de Banyoles.

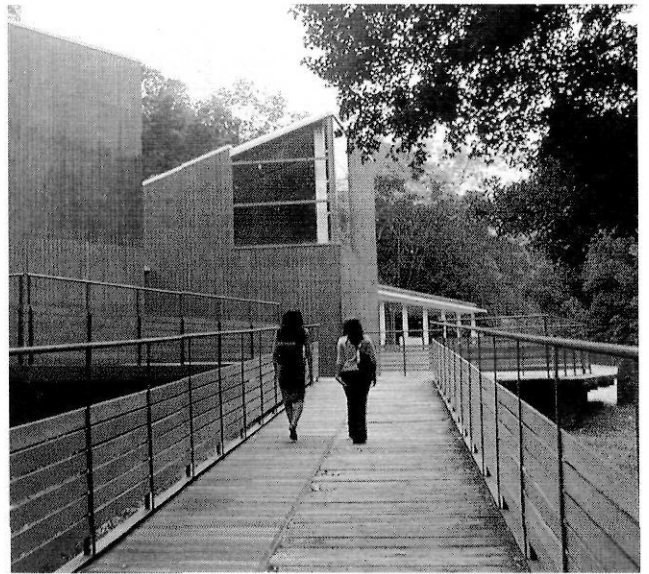
L'atracció que bona part de la gent sent pel coneixement dels períodes més remots de la història de la humanitat ha topat sovint amb un obstacle que només els especialistes eren capaços de franquejar: la dificultat d'interpretar les escasses restes que aquestes poblacions ens han deixat, excepte quan aquestes eren mostres d'art. Per això, els primers jaciments prehistòrics oberts al públic han estat les magnífiques coves ornades amb art parietal, de les quals Altamira (Cantàbria) i Las Cau (Dordonya, Occitània) han estat dos models excepcionals, que fins i tot han hagut de fer sengles reproduccions per fer front a la gran demanda de públic interessat en la seva visita.

A Serinyà no se'n poden veure, de pintures, però quan el 1996 el Consell Comarcal del Pla de l'Estany va decidir impulsar les obres del Parc de les coves prehistòriques, ho va fer amb el convenciment que podia mostrar d'una manera alhora rigorosa i amena com vivien les

poblacions del paleolític a les nostres contrades, aprofitant el magnífic marc natural que ofereix el paratge del Reclau i la vitalitat científica que aporta l'equip que hi excava, dirigit pels investigadors Narcís Soler, Julià Maroto i Joaquim Soler, catedràtic i professors de la Universitat de Girona. L'encert d'aquesta decisió es veu refermada per una més que notable presència de públic que confirma l'interès general per aquest tema quan es presenta amb una factura entenedora.

En aquesta iniciativa, el Consell Comarcal ha tingut la participació dels Ajuntaments de Banyoles i Serinyà, els copropietaris del paratge, a més de l'aportació de la Diputació de Girona i del Departament de Cultura de la Generalitat, que la va considerar, en un pla dissenyat el 1993, entre els 12 parcs arqueològics que calia impulsar, tot i que, en realitat, ha estat un dels pocs que ha prosperat.

De fet, les coves de Serinyà ofereixen la millor localització que en

Les instal·lacions del Parc de Serinyà.

aquest moment pot trobar-se a Catalunya per a la realització d'una obra d'aquestes característiques, tant pel nombre de jaciments de què es disposa com per la llarga tradició històrica de les investigacions arqueològiques, a les quals el parc n'és un homenatge. Cal destacar, en primer lloc, la figura de Pere Alsius i Torrent (1839-1915), farmacèutic i pioner de l'arqueologia catalana, amb fites tan importants com l'excavació de la Bora Gran d'en Carreres (1882) i la descoberta de la mandíbula neandertaliana de Banyoles (1887); i més directament, la de Josep Maria Corominas (1906-1985), metge i arqueòleg passional, que el 1943 va iniciar l'excavació de les coves

Reclau-Viver, Mollet, Pau i Arbreda, que formen el marc per a la realització del parc, i al qual està dedicada la sala d'exposicions permanent.

El parc consta d'un vast espai d'exposició destinat a la divulgació de la prehistòria a un públic molt ampli. Hi ha una part construïda, on destaca la sala permanent, amb reproduccions d'una selecció de peces representatives, procedents dels diferents jaciments, en un marc escenogràfic format per pintures murals i, al seu costat, la sala de projeccions, on els visitants poden gaudir d'un audiovisual realitzat amb el guió del mateix equip que dirigeix les excavacions. Aquesta manifesta

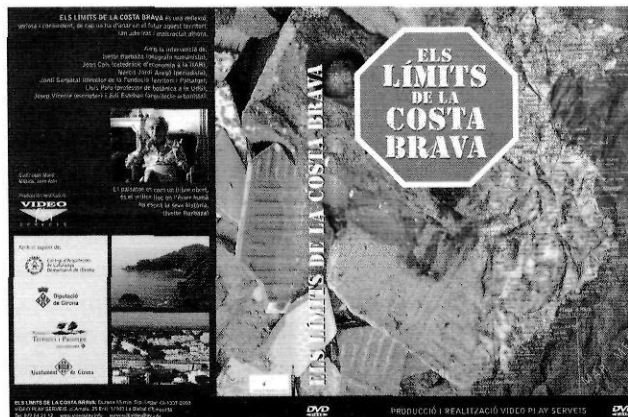
voluntat didàctica es completa amb l'àrea per a les demostracions pràctiques de talla de pedra, tir amb arc o encesa de foc. A l'exterior, en una visita guiada es pot descobrir la seqüència de nivells arqueològics, fruit de repetides ocupacions que els homes del paleolític van realitzar en aquestes coves, enmig d'un marc natural de gran bellesa. L'oferta es complementa amb visites escolars i diferents activitats, amb un doble component, lúdic i instructiu, els caps de setmana d'estiu.

L'èxit més que previsible d'aquesta obra és una bona mostra de com la difusió de continguts culturals, fins i tot d'un període tan fosc com el paleolític, és possible quan es fa amb una base científica sòlida i l'aportació de suficients recursos econòmics, en aquest cas obtinguts per una entesa entre les diferents institucions administratives. Un esforç que ha servit per dotar-nos d'una infraestructura d'un ampli abast cultural que, esperem, amb poc temps es pugui veure complementada pel poblat neolític de La Draga i la vil·la romana de Vilauba, per crear un conjunt incomparable en la difusió de l'arqueologia catalana.

Àngel Bosch i Lloret

Antoni Martí, el llegat social en imatges

La productora Video Play Serveis, de la Bisbal d'Empordà, ha fet vint anys. D'ençà de la seva creació, el març de 1984, ha rebut diversos guardons pels seus treballs.

L'última producció d'Antoni Martí.

La feina feta, però, té altres mèrits. La preservació de la cultura popular i el llegat social en imatges n'és un; un altre és la difusió d'aquesta forma de ser tan nostrada. Amb tot, parlar de Video Play és fer-ho també de l'Antoni Martí, que ha continuat l'empresa iniciada al seu dia per ell mateix i una colla de persones sota el nom de Serveis Video Empordà. Els qui el coneixen, qualifiquen l'Antoni com una persona atenta als canvis que es generen en el paisatge, conseqüent, i un home treballador i molt combatent.

Ens podem aventurar a esbossar l'ecologia, l'interès pels elements tradicionals i el cinema com les principals línies de treball que ha utilitzat en les més de cinquanta cintes produïdes durant aquests anys. Observem un clar interès per la natura en el conjunt de la seva obra, tot i que també veiem que, sovint, va més enllà i denuncia l'abusiva acció de l'home sobre el medi ambient. En trobem algunes traces a *Fràgil: Costa Brava (1950-1969)*, *Els nusos del territori*, de l'any 2000, o *Els límits de la Costa Brava*, el

2003, que ha servit per il·lustrar i aportar elements de reflexió al debat Costa Brava. Sense abandonar la vinculació de la terra, Martí ha treballat en la conservació documental de signes d'identitat com les festes del batre, la vinya o els bolets. La mateixa intenció, l'apreciem a *El tren Petit* o a *Plaisatges: La mirada de Josep Pla*. La seva contribució amb el món del cinema es tradueix, entre d'altres, en els curtmetratges de ficció *Underworld*, que explica la història d'uns gàngsters «a la gironina» i, *Dues amigues*, que planteja el problema de viure segons els dictats del cor o segons els de la raó. També ha treballat en la recuperació de pel·lícules antigues, i ha ajudat a descobrir un personatge com Pere Comellas, pioner en la introducció del setè art a les terres empordaneses.

Gràcies a Video Play i a l'Antoni Martí —sempre he pensat que les accions no serien possibles sense les persones—, avui podem fer un exercici de memòria històrica que ens ajudi a resoldre aquelles preguntes que, tot sovint, ens plantejem els éssers humans: qui som, d'on venim i cap on anem. Que sigui així per molts anys.

Ignasi Comey Oller